

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/13/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3815203398
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Radoslav Svitana, PhD
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3815203398.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Radoslava Svitana, PhD., a sudkyň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Viery Škultétyovej v spore žalobkyne N. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. K. XXX, t. č. bytom F. XXX, zastúpenej A.. Q. D., advokátom so sídlom v S., N. 8, proti žalovanému Z. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. K. XXX, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č. k. 14C/93/2015-255 zo dňa 28. augusta 2020 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV. m e n í tak, že žalobkyňa má proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 59,18 % účelne vynaložených trov konania.

Žalobkyni ani žalovanému náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1.1 Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vo výroku I. zrušil podielové vlastníctvo žalobkyne a žalovaného k tam špecifikovaným nehnuteľnostiam, vo výroku II. prikázal nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva žalovaného, vo výroku III. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni z titulu vyporiadania podielového spoluvlastníctva sumu 45.400,- eur do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, vo výroku IV. rozhodol, že žalovaný je povinný nahradiť žalobkyni 100 % trov konania a vo výroku V. uložil žalovanému povinnosť nahradiť Slovenskej republike polovicu sumy trov konania vyplatených z rozpočtových prostriedkov Okresného súdu Prievidza.

1.2 V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa sa žalobou domáhala, aby súd zrušil a vyporiadal podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovaného k predmetným nehnuteľnostiam, pričom navrhla, aby súd prikázal tieto nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva žalovaného s tým, že zaviazže žalovaného aby jej vyplatil hodnotu jej spoluvlastníckeho podielu určenú súdnym znalcom. Uviedla, že sa na žalovaného obrátila s návrhom na uzatvorenie dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, avšak k uzatvoreniu dohody nedošlo. Dala si vypracovať aj znalecký posudok za účelom určenia hodnoty predmetných nehnuteľností, žalovaný ho však spochybnil a s určením hodnoty nehnuteľností nesúhlasil. Žalovaný v písomnom vyjadrení k žalobe uviedol, že súhlasí s návrhom žalobkyne, nesúhlasí len so znaleckým posudkom, ktorý žalobkyňa predložila. Tento posudok je podľa neho neobjektívny a nadhodnotený.

1.3 Právne súd prvej inštancie posúdil vec podľa ustanovení § 141 a § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak, že do úvahy prichádzalo vyporiadanie prikázaním veci jednému zo spoluvlastníkov za primeranú náhradu. Obe strany zhodne navrhli, aby boli nehnuteľnosti prikázané do výlučného vlastníctva žalovaného. Jedinou spornou skutočnosťou medzi stranami bola hodnota nehnuteľností a na to nadväzujúca výška primeranej náhrady, ktorú bude žalovaný povinný vyplatiť žalobkyni. Každá zo sporiacich sa strán predložila súdu znalecký posudok na stanovenie všeobecnej hodnoty nehnuteľností, ktorý si nechali vypracovať vo vlastnej réžii. Avšak aj potom zostala výška všeobecnej hodnoty nehnuteľností medzi nimi sporná, strany si navzájom namietali predložené posudky. Žalovaný nesúhlasil

ani s návrhom žalobkyne, aby sa všeobecná hodnota určila dohodou strán ako aritmetický priemer medzi všeobecnými hodnotami vyplývajúcimi z oboch posudkov. Súd napokon na návrh žalobkyne ustanovil Ústav súdneho inžinierstva. Z jeho znaleckého posudku číslo XX/XXXX vyplýva všeobecná hodnota nehnuteľností, ktoré sú predmetom konania, vo výške 90.800,- eur. Súd teda rozhodol tak, že podielové spoluvlastníctvo zrušil, nehnuteľnosti prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného a zaviazal žalovaného, aby žalobkyni vyplatil primeranú náhradu vo výške 45.400,- eur, čo je polovica všeobecnej hodnoty predmetných nehnuteľností, určenej znaleckým ústavom.

1.4 O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ustanovení § 255 ods. 1, § 259, § 262 ods. 1, ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), s odkazom aj na Čl. 4 ods. 1 Základných princípov CSP, pričom konštatoval, že žalobkyňa bola v spore plne úspešná, keďže dosiahla zrušenie podielového spoluvlastníctva autoritatívnym rozhodnutím súdu, a to takým spôsobom vyporiadania, aké navrhla. Preto jej súd priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %. V konaní boli vynaložené aj peňažné prostriedky Slovenskej republiky z rozpočtových prostriedkov Okresného súdu Prievidza, a to na úhradu odmeny znaleckého ústavu. Podľa dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku, ustanovenie § 259 CSP pokrýva aj potenciálne výdavky štátu. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že uvedené ustanovenie možno použiť pri rozhodovaní o nároku Slovenskej republiky na náhradu trov konania s využitím výkladového pravidla upraveného v Čl. 4 CSP, teda analógie legis. V zmysle takéhoto výkladu citovaného ustanovenia má Slovenská republika nárok na náhradu vynaložených výdavkov. Vypracovanie znaleckého posudku bolo v záujme oboch procesných strán, preto by sa mali podieľať na výdavkoch na jeho vypracovanie rovným dielom. Žalobkyňa však bola v konaní oslobodená od súdnych poplatkov, preto jej súd s prihliadnutím na ustanovenie § 253 ods. 2 CSP neuložil povinnosť nahradiť Slovenskej republike trovy konania.

2.1 Proti uvedenému rozsudku vo výroku IV. (o povinnosti žalovaného nahradiť žalobkyni 100 % trov konania) podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f), a h) CSP. Zdôraznil, že mal záujem sa so žalobkyňou dohodnúť, preto sa dostavil na každé stretnutie, ktoré sa konalo u právneho zástupcu žalobkyne. Súhlasil s podmienkami žalobkyne (t. j. s tým, aby bolo zrušené podielové spoluvlastníctvo a aby predmetné nehnuteľnosti boli prikázané do jeho výlučného vlastníctva), nesúhlasil len so znaleckým posudkom, ktorý predložila žalobkyňa, pretože ho považoval za neobjektívny, urobený nekvalifikovane a nadhodnotený. Počas celého obdobia sa o nehnuteľnosti, ktoré boli v podielovom spoluvlastníctve, staral on sám. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že jedinou spornou skutočnosťou medzi stranami bola hodnota nehnuteľností a na to nadväzujúca výška primeranej náhrady, ktorú bude žalovaný povinný vyplatiť žalobkyni.

2.2 Žalovaný ďalej v odvolaní uviedol, že má za to, že úspech na strane žalobkyne je relatívny, nakoľko ešte pred podaním žaloby mal záujem sa dohodnúť a vyporiadať spôsobom, ako požadovala žalobkyňa. Súd mal podľa neho vziať do úvahy ako na dôvod hodný osobitného zreteľa podľa § 257 CSP aj na skutočnosť, že vyporiadanie podielového spoluvlastníctva bolo realizované v záujme oboch strán sporu. Odkázal aj na rozhodnutie R 54/1973, podľa ktorého v konaní o zrušení spoluvlastníctva bude odôvodnené použitie ustanovenia § 150 Občianskeho súdneho poriadku. Zdôraznil, že obe strany predložili súdu znalecký posudok na stanovenie všeobecnej hodnoty nehnuteľností, ktorý si nechali vypracovať každý vo vlastnej réžii. Súd znaleckým posudkom č. XX/XXXX vypracovaným Ústavom súdneho inžinierstva T. univerzity v T. stanovil všeobecnú hodnotu nehnuteľností, ktoré sú predmetom konania, vo výške 90.800,- eur. Bez povšimnutia však súd prvej inštancie pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania ponechal skutočnosť, že žalovaný v priebehu konania súhlasil s hodnotou nehnuteľností ustálenou znaleckým posudkom č. XX/XXXX a že vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je realizované v záujme oboch strán sporu. Zároveň žalovaný poukázal na to, že súd zohľadnil uvedené skutočnosti pri rozhodovaní o náhrade vynaložených peňažných prostriedkov štátu, keď mu uložil povinnosť nahradiť len ich polovicu. Vzhľadom na vyššie uvedené je žalovaný toho názoru, že súd prvej inštancie nemal žiadnej zo strán priznať nárok na náhradu trov konania.

3.1 Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku IV. potvrdil ako vecne správne. Uviedla, že považuje odvolanie za nedôvodné. Poukázala na to, že pred podaním žaloby sa viackrát pokúsila so žalovaným uzatvoriť mimosúdnu dohodu, na tento účel si dala vypracovať aj znalecký posudok, ktorý žalovanému doručila a navrhla spôsob vyporiadania. Napriek tomu, že žalovaný namietal hodnotu predmetných nehnuteľností, pred podaním žaloby nepredložil žiadny znalecký posudok, ktorým by preukázal odôvodnenosť svojho

tvrdenia. Žalovaný síce súhlasil so spôsobom vyporiadania, ale nesúhlasil s výškou odplaty. Tieto dva nároky nie je možné oddeliť, preto žalobkyňa musela svoje právo uplatňovať súdnou cestou. Žalobkyňa zastáva názor, že bola v spore úspešná v rozsahu 100 %, pretože súd prvej inštancie v celom rozsahu vyhovel jej návrhu. Argumentácia žalovaného, že mal záujem sa dohodnúť, podľa nej nie je na mieste, pretože aj v rámci súdneho konania prebehli rokovania, ktorých cieľom bolo vec ukončiť mimosúdne a vždy stroskotali na tom, že žalovaný nesúhlasil s výškou odplaty, ktorá by mala pripadnúť žalobkyni. Žalobkyňa poukázala na zápisnicu z pojednávania z 13.02.2018, z ktorej vyplýva, že žalobkyňa navrhla, aby všeobecná hodnota nehnuteľností, z ktorej následne mala byť určená hodnota vyrovnacieho podielu, bola určená priemerom medzi hodnotou určenou znaleckými posudkami predloženým žalobkyňou a žalovaným.

3.2 Žalobkyňa ďalej uviedla, že podľa súdnej praxe sa úspech vo veci zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. U žalobcu ide o plný úspech vo veci v prípade, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, čo v danom prípade bolo splnené. Žalobkyňa sa nestotožňuje ani s tvrdením žalovaného, že skutočnosť, že na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva majú záujem obe strany sporu, je okolnosťou, ktorú je možné považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa. Poukázala na judikát R 31/1972, z ktorého vyplýva, že v konaní o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva má pre použitie § 150 Občianskeho súdneho poriadku (teraz § 257 CSP) význam zistenie, či navrhovateľ pred podaním návrhu na súde navrhol ostatným spoluvlastníkom zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva spôsobom, ktorý uplatnil v návrhu na začatie konania na súde a dosiahol plný úspech vo veci.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné vo výroku IV. zmeniť podľa § 388 CSP v spojení s § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Výroky rozsudku súdu prvej inštancie vo veci samej (výroky I., II., III.) a o trovách štátu (výrok V.) neboli napadnuté odvolaním a odvolací súd ich správnosť nepreskúmal.

5. V civilnom konaní sa o náhrade trov konania rozhoduje podľa zásady zodpovednosti za výsledok alebo zodpovednosti za zavinenie alebo za náhodu. Princíp zodpovednosti za výsledok (princíp úspešnosti) je zakotvený v ustanovení § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

6. Žalobkyňa sa žalobou domáhala zrušenia podielového spoluvlastníctva so žalovaným a jeho vyporiadania takým spôsobom, aby súd predmetné nehnuteľnosti prikázal do výlučného vlastníctva žalovanému a uložil žalovanému povinnosť vyplatiť žalobkyni hodnotu jej podielu (1/2) určenú súdnym znalcom. Aj keď žalobkyňa neuviedla výšku požadovanej výplaty priamo v žalobe, z takto formulovaného petitu v spojení so znaleckým posudkom znalca P. M. D. č. ZP XX/XXXX, ktorý žalobkyňa pripojila k žalobe (a v ktorom bola všeobecná hodnota predmetných nehnuteľností určená na 98.700,- eur), bolo zrejmé, že žalobkyňa požaduje za svoj spoluvlastnícky podiel náhradu 49.350,- eur (polovicu znalcom určenej všeobecnej hodnoty nehnuteľností). Určenie výšky náhrady za spoluvlastnícky podiel je potrebné považovať za imanentnú súčasť žalobného petitu, najmä ak je práve (a len) tá medzi stranami sporná. Z listín založených v spise vyplýva, že aj v predsúdnych rokovaniach žalobkyňa požadovala náhradu v sume 49.350,- eur (list adresovaný žalovanému z 13.11.2012).

7. Žalovaný v písomnom vyjadrení k žalobe (založenom na č. I. 57 súdneho spisu) súhlasil so zrušením podielového spoluvlastníctva a so spôsobom vyporiadania prikázaním nehnuteľností do jeho výlučného vlastníctva (hoci ako alternatívu navrhol prevedenie podielov na dcéry). Nesúhlasil len s výškou výplaty, požadovanou žalobkyňou, a sám navrhoval výplatu náhrady za jej podiel v sume 30.000,- eur.

8. Za uvedených okolností nemožno dať za pravdu žalobkyni a súdu prvej inštancie v tom, že žalobkyňa mala vo veci samej plný úspech. Žalobkyňa totiž požadovala zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva prikázaním predmetných nehnuteľností do výlučného vlastníctva s výplatou náhrady za jej podiel v sume 49.350,- eur. Súd však napokon priznal žalobkyni náhradu v nižšej sume, a to vo výške 45.400,- eur. Žalovaný súhlasil so zrušením a vyporiadaním spoluvlastníctva prikázaním nehnuteľností do jeho výlučného vlastníctva, avšak navrhoval výplatu žalobkyni v sume 30.000,- eur. Ani jedna ani druhá strana teda nebola v konaní plne úspešná.

9. Žalobkyňa správne vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že uplatňované nároky (zrušenie podielového spoluvlastníctva, jeho vyporiadanie prikázaním do výlučného vlastníctva jednej zo strán a výšku náhrady za spoluvlastnícky podiel) nie je možné oddeliť, preto - po tom, čo medzi stranami nedošlo k dohode - žalobkyňa musela uplatňovať svoje nároky súdnou cestou. Na druhej strane však tak žalovaný ako aj žalobkyňa mohli súdnemu sporu predísť, ak by v predsúdnych rokovaniach navrhli inú výšku náhrady za spoluvlastnícky podiel žalobkyne (žalobkyňa, ak by navrhla nižšiu sumu a naopak, žalovaný ak by navrhol vyššiu sumu). Ak by žalobkyňa v predsúdnych rokovaniach a v žalobe navrhovala náhradu za svoj spoluvlastnícky podiel v takej výške, v akej ju napokon ustálil súd, bolo by možné ju považovať za plne úspešnú a bolo by jej možné priznať plnú náhradu trov konania voči žalovanému.

10. Aplikácia ustanovenia § 255 ods. 1 CSP o úspechu vo veci spôsobom, ku ktorému sa priklonil súd prvej inštancie (ak by sa nebral zreteľ na požadovanú náhradu za spoluvlastnícky podiel a na súdom priznanú výšku tejto náhrady) aj prípade, ak je sporná len výška náhrady za spoluvlastnícky podiel ustupujúceho spoluvlastníka, by viedla k tomu, že strana, ktorá ukončí mimosúdne rokovania a prvá podá žalobu, bude považovaná za úspešnú a bude jej priznaná náhrada trov konania napriek tomu, že výšku náhrady v predsúdnych rokovaniach a v žalobe určila nesprávne, pričom práve to bolo dôvodom súdneho sporu (prípadne sú za spor zodpovedné obe strany nesprávnymi požiadavkami vo vzťahu k výške náhrady).

11. Podľa názoru odvolacieho súdu treba v tomto prípade úspech strán v konaní vyhodnotiť tak, že aj keď formálne bolo predmetom súdneho konania zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva (a určenie výšky náhrady za spoluvlastnícky podiel ustupujúceho spoluvlastníka bolo len súčasťou tohto konania), za predmet sporu sa bude považovať len okolnosť, ktorá bola medzi stranami skutočne sporná, teda výška náhrady za spoluvlastnícky podiel ustupujúceho spoluvlastníka, resp. jej sporná časť. V preskúmvanej veci, keďže žalobkyňa požadovala náhradu v sume 49.350,- eur a žalovaný navrhoval 30.000,- eur, sporná bola časť náhrady v sume 19.350,- eur (rozdiel medzi týmito dvoma sumami). Z toho bola žalobkyňa neúspešná v rozsahu 3.950,- eur (ňou požadovaných 49.350,- eur mínus súdom priznaných 45.400,- eur) a naopak úspešná v rozsahu 15.400,- eur, čo predstavuje 79,59 % zo spornej sumy 19.350,- eur. Žalovaný bol neúspešný v rozsahu 15.400,- eur (súdom priznaných 45.400,- eur mínus žalovaným navrhovaných 30.000,- eur) a úspešný v rozsahu 3.950,- eur, čo predstavuje 20,41 % zo spornej sumy 19.350,- eur. Čistý úspech žalobkyne tak predstavoval 59,18 % (79,59 % - 20,41 %).

12. Vyššie uvedená interpretácia úspechu v konaní je podľa odvolacieho súdu v súlade so žalobkyňou citovaným rozhodnutím R 31/1972, podľa ktorého sa má pri rozhodovaní o trovách konania zohľadňovať nielen to, či žalobca pred podaním žaloby navrhol ostatným spoluvlastníkom zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva spôsobom, ktorý uplatnil v žalobe, ale aj to, či žalobca dosiahol plný úspech vo veci. V preskúmvanej veci síce žalobkyňa navrhovala žalovanému pred podaním žaloby zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva spôsobom, ktorý neskôr uplatnila v žalobe, avšak v konaní pred súdom napokon nedosiahla plný úspech vo veci (porov. body 8 až 10 tohto odôvodnenia).

13. Pokiaľ žalovaný v odvolaní namietal, že o nehnuteľnosti, ktoré boli v podielovom spoluvlastníctve, sa staral on sám, prípadne namietal svoje investície do nehnuteľností, odvolací súd uvádza, že tieto jeho tvrdenia sa nepremietli do rozhodnutia vo veci samej (proti ktorému žalovaný nepodal odvolanie), keď súd pri určení výplaty vychádzal výlučne z všeobecnej hodnoty nehnuteľností určenej znaleckým posudkom, bez zohľadnenia prípadného vnosu strán sporu. Okolnosti tvrdené žalovaným sú okolnosťami vo veci samej a nemožno na ne prihliadať pri určení náhrady trov, a to ani ako na dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP.

14. Vzhľadom na vyššie uvedené považuje odvolací súd za vhodné dodať, že (po tom, čo zohľadnil stranami navrhované sumy náhrady za spoluvlastnícky podiel ako súčasť výpočtu ich úspechu alebo neúspechu) nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by bolo potrebné nepriznať náhradu trov, prípadne využiť vo vzťahu k trovám konania moderačné právo súdu.

15. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý výrok o trovách konania zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

16. V odvolacom konaní bol úspech žalobkyne a žalovaného približne rovnaký, keď žalovaný požadoval v odvolaní nepriznanie náhrady trov žiadnej zo strán, žalobkyňa žiadala potvrdiť výrok o jej plnom

nároku na náhradu trov a odvolací súd rozhodol o nároku žalobkyne na náhradu trov v nižšom rozsahu. Vzhľadom k tomu odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 2 a § 262 ods. 1 CSP nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania žiadnej zo strán.

17. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).